

ВІДГУК

на дисертаційне дослідження
Медведської Вікторії Валеріївни

на тему:

**«ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАХИСТУ ЖІНОК
ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА»,**

подане на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 081 «Право»

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача в цілому.

Актуальність теми дисертації не викликає сумнівів з огляду на низку причин.

По-перше, домашнє насильство, було, є, і найближчому майбутньому ймовірно залишатиметься досить поширеним адміністративно та кримінально протиправним явищем.

По-друге, вжиті державою, громадськими та міжнародними інституціями заходи із запобігання та протидії правопорушенням, пов'язаним із домашнім насильством виявилися недостатньо ефективними.

По-третє, як відомо здебільшого жертвами домашнього насильства стають жінки та діти.

За весь період міжнародного збройного конфлікту, викликаного агресією РФ проти України продовжують вчинятися адміністративні та кримінальні делікти пов'язані з домашнім насильством. Незважаючи на те, що статистичні дані свідчать про зменшення випадків звернення за допомогою осіб, які постраждали від домашнього насильства. Однак чи свідчить це про зменшення цього явища в Україні? Можливо. Однак слід врахувати, що через воєнні дії жертви домашнього насильства, особливо серед жінок стали ще менш захищеними через те, що значна їх частина втратила роботу, житло, змушена виїхати за кордон, опинилася в окупації або ж просто вони не звертаються до правоохоронців через те, що вважають свої проблеми не такими глобальними, порівняно із ситуацією в державі.

Існує твердження, що замовчування випадків домашнього насильства призводить до повторного вчинення насильства, досить часто ще в більш жорсткій формі. Через відчуття безкарності цикли стають усе коротшими – тобто акти насильства трапляються все частіше, стають усе більш агресивними та наносять більше шкоди постраждалим¹.

Наслідки цієї війни можуть ще більше загострити ситуацію у цій сфері.

А тому подальші наукові розвідки правових засад захисту жінок від домашнього насильства залишаються актуальним для нашої держави.

З огляду на зазначене, можна констатувати, що існує потреба в комплексному дослідженні проблем правових засад захисту жінок від домашнього насильства, зокрема і в таких дисертаціях як робота Медведської Вікторії Валеріївни, виконана під керівництвом кандидата юридичних наук, доцента Головка Людмили Олександрівни.

Актуальність роботи підкреслюється й тим, що обрана тема дослідження відповідає як загальнодержавним, так і відомчим пріоритетам стосовно правових засад захисту жінок від домашнього насильства в Україні. Роботу виконано відповідно до розділу 4 Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 24.03.2021 № 119/2021; Концепції Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року, затвердженої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.10.2018 № 728-р.; розділу 3 Основних наукових напрямів та найважливіших проблем фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних, суспільних і гуманітарних наук Національної академії наук України на 2019-2023 роки, затверджених Постановою Президії НАН України від 30.01.2019 № 30.

Тема дисертаційного дослідження затверджена Вченою радою юридичного факультету Національного університету біоресурсів і

¹ Маєвська К. Домашнє насильство під час війни: як постраждалим отримати допомогу?. URL: <https://la-strada.org.ua/novyny/domashnye-nasylstvo-pid-chas-vijny-yak-postrazhdalym-otrymaty-dopomogu.html>

природокористування України (витяг з протоколу № 4 від 19.11.2020 р.) та в новій редакції (протокол № 6 від 17 листопада 2022 року), виконана у межах НДР № 0121U100629 «Теоретико-правові засади захисту прав жінок» Національного транспортного університету і НДР № 0115U006023 «Права людини в міжнародному праві та національному законодавстві» юридичного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України.

За результатами вивчення дисертації та наукових публікацій здобувача, зарахованих за темою дисертації, можна стверджувати, що наукова праця оформлена згідно з нормативними вимогами, передбаченими для такого виду робіт, написана державною мовою з дотриманням наукового стилю. Положення, висновки та пропозиції, що містяться у науковій праці, в цілому характеризуються аргументованістю і послідовністю. У роботі не виявлено ознак академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікацій.

Висновки до розділів та загальні висновки відповідають сутності розглянутих питань і відзначаються чіткістю викладених думок.

Результати наукового дослідження апробовано на міжнародних науково-практичних конференціях та опубліковано в 12 наукових виданнях, серед яких 4 статті у наукових фахових виданнях України, а також 8 тез доповідей на конференціях. Основні положення дисертації в достатній мірі розкриті в представлених публікаціях.

Дисертація становить самостійне дослідження, висновки та пропозиції, викладені у дисертації, є особистим здобутком автора щодо правових засад захисту жінок від домашнього насильства в Україні.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що у сучасній юридичній науці вперше після ратифікації Україною Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами здійснено комплексне та системне дослідження

правових засад захисту жінок від домашнього насильства, а також напрацьовано авторські пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства України щодо захисту жінок від домашнього насильства.

Науковий інтерес представляє авторське визначення такого виду домашнього насильства як «кібернасильство над жінками» – вчинення умисних систематичних дій образливого або погрозливого характеру із використанням засобів електронних комунікацій, які підривають почуття безпеки особи та викликають тривогу, страх або паніку. Ці дії включають: надсилання електронних листів, текстових повідомлень (SMS) або інших миттєвих повідомлень образливого або погрозливого характеру; розміщення образливих коментарів щодо особи у мережі Інтернет; розповсюдження інтимних фотографій чи відеозаписів за допомогою засобів електронних комунікацій.

Важливими є пропозиції щодо криміналізації переслідування, під яким слід розуміти умисні систематичні протиправні дії, що викликають або можуть викликати у особи обґрунтований страх за її життя чи здоров'я, життя чи здоров'я членів сім'ї, близьких родичів або іншим чином значно погіршити якість її життя, та карається позбавленням волі на строк від двох до трьох років; переслідування щодо дитини, вагітної жінки карається позбавленням волі на строк від трьох до шести років.

Заслуговує на увагу й визначення форм переслідування: а) погроза заподіяння тілесних ушкоджень чи іншого заподіяння шкоди особі, членам її сім'ї чи близьким родичам; б) пошук особистої близькості або слідкування за особою; в) нав'язування контактування особі проти її волі особисто або через третіх осіб.

Вартою увагу є класифікація теорій причин виникнення домашнього насильства щодо жінок, що передбачає їх поділ на такі групи: 1) історична, яка пояснює, що причини виникнення домашнього насильства щодо жінок зароджувались і розвивались історично, впливаючи із свідомості народу; 2) теологічна, яка пояснює причини виникнення домашнього насильства

щодо жінок домінуванням у священних книгах основних релігій (християнство, іслам, індуїзм, буддизм) положень про підлегле становище жінки щодо чоловіка; 3) сучасні, які пояснюють виникнення насильства наявністю одного чи більше факторів, що зумовлюють виникнення насильницької поведінки щодо жінок.

Аргументованими, а отже, такими, що заслуговують на підтримку, вважаю міркування дисертанта про періодизацію розвитку історичної теорії причин виникнення домашнього насильства щодо жінок шляхом виокремлення таких періодів: 1) період права перших державних утворень на території України; 2) період права Київської Русі; 3) період литовсько-польського права; 4) період права Запорозької Січі та Гетьманщини; 5) період права радянського періоду; 6) період права незалежної України.

Вагомими є пропозиції щодо удосконалення механізмів захисту жінок від домашнього насильства, зокрема, серед стадій несудового механізму захисту жінок від домашнього насильства виокремлено: 1) звернення постраждалої жінки до спеціально уповноважених суб'єктів щодо її захисту від домашнього насильства; 2) розгляд звернення постраждалої жінки спеціально уповноваженим суб'єктом; 3) прийняття рішення спеціально уповноваженим суб'єктом про вжиття заходів захисту жінки від домашнього насильства або відмову у вжитті таких заходів; 4) оскарження рішення суб'єкта владних повноважень про відмову у вжитті несудових заходів захисту жінки від домашнього насильства в адміністративному чи судовому порядку.

Слушними є пропозиції щодо нормативного вдосконалення несудового захисту жінок у разі вчинення щодо них домашнього насильства.

Для правових засад захисту жінок від домашнього насильства в Україні значення мають й інші положення наукової новизни.

Наукова обґрунтованість результатів проведених здобувачем досліджень.

При написанні роботи здобувач опрацював *достатній масив джерел*, причому з різних галузей права – кримінального, міжнародного, цивільного, сімейного права, теорії держави та права, історії держави та права тощо. Особливо імпонує використання значної кількості джерел іноземною мовою.

Структура дисертації ґрунтується на комплексному підході щодо дослідження правових засад захисту жінок від домашнього насильства в Україні.

Робота містить анотацію, перелік умовних позначень, вступ, три розділи, що мають вісім підрозділів, висновки, список використаних джерел (230 найменувань) і додатків. Повний обсяг дисертації становить 275 сторінок.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані дисертантом, у своїй більшості є *переконливими*. При їх обґрунтуванні дисертантом використано не лише правові та наукові джерела, а й емпіричні матеріали.

Наукова обґрунтованість результатів проведених здобувачем досліджень забезпечується різноманітністю опрацьованої джерельної бази, емпіричною базою, веденням коректної полеміки, використанням вдало підібраних методів пізнання, логікою викладення матеріалу, яка дозволила автору виконати поставлені завдання.

Нормативну основу дисертації складають міжнародно-правові акти, ратифіковані Верховною Радою України, звіти та дослідження міжнародних організацій, закони України, підзаконні нормативно-правові акти Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, що визначають правові засади захисту жінок від домашнього насильства.

Інформаційну та емпіричну основи дослідження становлять матеріали судової практики за 2021-2022 роки у справах про адміністративні та

кримінальні правопорушення, пов'язані з домашнім насильством, та статистичні дані за 2020-2022 роки щодо кількості: секторів протидії домашньому насильству у структурі усіх районних територіальних (відокремлених) підрозділах Головних управлінь Національної поліції в Україні в областях та в м. Києві; розглянутих справ про домашнє насильство; прийнятих термінових заборонних приписів; осіб, яких постановлено на профілактичний облік.

Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Мета дисертаційного дослідження полягає в узагальненні та визначенні правових засад захисту жінок від домашнього насильства, формуванні науково обґрунтованих пропозицій оптимізації законодавчого забезпечення захисту жінок від домашнього насильства з урахуванням сучасних соціальних реалій і зближення національної правової системи з правовою системою ЄС.

Для досягнення зазначеної мети здобувачем у повному обсязі виконано такі *завдання*:

- визначено методологічні засади дослідження захисту жінок від домашнього насильства;
- досліджено правову характеристику ознак домашнього насильства над жінками як соціального явища;
- проаналізовано причини виникнення домашнього насильства над жінками як передумову посилення правового забезпечення захисту від нього;
- досліджено несудові механізми захисту жінок від домашнього насильства;
- виявлено й узагальнено правові засади судового захисту жінок від домашнього насильства;
- розкрито юридичну відповідальність за вчинення домашнього насильства щодо жінок;

– окреслено особливості захисту жінок від домашнього насильства в зарубіжних країнах;

– досліджено пріоритетні напрями оптимізації нормативно-правового забезпечення захисту жінок від домашнього насильства в Україні;

– узагальнено існуючі та надати авторські пропозиції щодо удосконалення засад захисту жінок від домашнього насильства.

Ефективне виконання зазначених завдань відбулося завдяки вдало підібраній *методології* та вмілому її застосуванню.

Досягнення поставленої мети стало можливим завдяки використанню загальнонаукових та спеціально-наукових методів пізнання, зокрема: діалектичного, історичного, формально-логічного, аналізу й синтезу, системно-структурного, логіко-семантичного, порівняльно-правового, формально-юридичного, прогностичного.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що вони маючи науково-теоретичний та практичний інтерес, можуть бути використані у:

науково-дослідній сфері – як підґрунтя щодо подальших наукових розробок із досліджуваної проблематики (акт впровадження Національного університету біоресурсів і природокористування України);

правотворчій діяльності – сформульовані висновки і пропозиції можуть бути враховані при подальшому вдосконаленні чинного законодавства щодо захисту жінок від домашнього насильства;

правозастосовній діяльності – для покращення діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству (акти впровадження ГУНП в Рівненській області та ГУНП в Закарпатській області);

навчальному процесі – при викладанні дисциплін «Теорія держави і права», «Адміністративне право», «Кримінальне право», «Цивільний процес», «Адміністративна відповідальність», «Міжнародний захист прав людини», «Актуальні проблеми адміністративного права і процесу»,

«Актуальні проблеми теорії права» та підготовці відповідних навчально-методичних матеріалів (акт впровадження Національного транспортного університету).

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача.

Позитивно оцінюючи рецензовану працю, вважаю за доцільне звернути увагу на окремі дискусійні аспекти досліджуваної проблематики, висловити свої міркування та побажання з цього приводу.

1. У підрозділі 1.3. «Аналіз причин виникнення домашнього насильства над жінками як передумова посилення правового забезпечення захисту від нього» ви зазначаєте, що серед теорій причин виникнення домашнього насильства щодо жінок можна виділити три групи: історичну, теологічну та сучасні. У зв'язку з цим виникає запитання на підставі чого ви прийшли до такого висновку?

Окрім того, використання такого наукового прийому, як класифікація певних явищ має здійснюватись за певними правилами, дотримання яких забезпечує коректність одержаних результатів. Одне з основних правил класифікації – вона має здійснюватись за однією підставою. Чи не здається вам, що пропонуючи три групи причин виникнення домашнього насильства щодо жінок (історичні, теологічні та сучасні), має місце порушення цього правила? Наприклад, сучасні причини водночас можуть бути теологічними, а також належати до сучасного історичного періоду.

2. Мені імponує той факт, що у роботі в значній частині випадків ви займаєте авторську позицію, обґрунтовуєте свою думку, незважаючи на те, що вона суперечить позиціям цілої групи дослідників. Наприклад, у підрозділі 2.3. «Юридична відповідальність за вчинення домашнього насильства щодо жінок» на сторінці 136 ви не підтримали позиції таких вчених як І. Басиста, В. Брижик, В. Горбова, І. Дроздова, Д. Заброда, А. Запорожцев, А. Лабунь, О. Мусієнко та інших та вважаєте, що включення сексуального насильства до диспозиції статті 173-2 КУпАП суперечитиме

ст. 36 Стамбульської конвенції, яка наголошує на криміналізації сексуального насильства, та ст. 153 КК України, яка визначає кримінальним правопорушенням вчинення будь-яких дій насильницького сексуального характеру, що не пов'язані із проникненням в тіло іншої особи, без добровільної згоди постраждалої особи.

Я солідарний з вами в тому, що будь-які прояви сексуального насильства на сьогодні вже визнано злочином. Однак відповідно до ст. 40 (Сексуальне домагання) Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної або фізичної поведінки сексуального характеру, метою або наслідком якої є порушення гідності особи, зокрема шляхом створення залякувального, ворожого, принизливого або образливого середовища, підлягала кримінальній або іншій юридичній санкції. Тобто за окремі дії сексуального характеру не обов'язково встановлювати кримінальну відповідальність. І ми прекрасно розуміємо, що такі дії не завжди можна кваліфікувати як сексуальне насильство, тобто як злочин, з огляду на його скажімо так малозначність. У цих випадках порушника не притягнуть до кримінальної відповідальності, а адміністративної відповідальності за його дії не існує, окрім відповідальності за булінгу, який стосується учасників освітнього процесу². Тому все ж таки можливо варто задуматися над тим, що певні дії сексуального характеру, що є аморальними та соціально шкідливими, варто визнати адміністративним деліктом. Наприклад, залицання у формі, що вважається неприйнятною для жертви, звинувачення в сексуальній

² Відповідно до ст. 173-4 КУпАП булінг (цькування) – це діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

непривабливості, створення непристойних фото, які не визнаються предметами порнографічного характеру тощо.

3. У підрозділі 3.2. «Пріоритетні напрями оптимізації нормативно-правового забезпечення захисту жінок від домашнього насильства в Україні» ви пропонуєте криміналізувати переслідування, під яким слід розуміти умисні систематичні протиправні дії, що викликають або можуть викликати у особи обґрунтований страх за її життя чи здоров'я, життя чи здоров'я членів сім'ї, близьких родичів або іншим чином значно погіршити якість її життя, та караються позбавленням волі на строк від двох до трьох років. Не піднімаючи питання про доцільність чи недоцільність таких пропозицій змушений звернути увагу на те, що висуваючи ці пропозиції, ви ґрунтовно не дослідили підстави криміналізації цього діяння. Лише акцентували, що країни, що ратифікували Стамбульську конвенцію, мають криміналізувати переслідування (сталкінг). Окрім того, незрозуміло на підставі чого ви сформулювати санкцію цієї норми? На чому ґрунтується ваша пропозиція щодо встановлення за це діяння позбавленням волі на строк від двох до трьох років? Вивчення судової практики дає підстави спрогнозувати, що за таке діяння суди будуть застосовувати переважно ст. 75 КК України, а відтак у таких випадках, особи, які вчинили переслідування, не відбудуватимуть жодного дня позбавлення волі.

4. Мені імпонує ваша пропозиція щодо необхідності законодавчого підвищення розміру штрафу, який накладається на кривдника, оскільки штраф у розмірі від 10 до 20 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що фактично складає від 170,00 до 340,00 грн., навряд чи спроможний вплинути на виправлення правопорушника, запобігти новому чи повторному вчиненню даного правопорушення. На вашу думку, штраф має становити від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, тобто від 17 000,00 грн до 34 000,00 грн. Крім того, виникає необхідність у зміні строку адміністративного арешту: замість існуючого на разі «до 10 діб» на «10 діб».

Однак у зв'язку з такими пропозиціями у мене виникають запитання. Можливо варто збільшити розмір неоподаткованого мінімуму, адже він вже тривалий час залишається на рівні 17 грн? Якщо не змінити цей розмір, то чи не виникне ситуація, коли через декілька років у зв'язку з інфляцією ваші пропозиції втратять свою актуальність? Щодо арешту ваша позиція видається дискусійною принаймні з огляду на те, що абсолютно визначений строк адміністративного арешту не дасть змоги судді належним чином індивідуалізувати застосування цього стягнення. Адже суддя не зможе до кривдника, який умовно кажучи вчинив менш небезпечне правопорушення, застосувати адміністративний арешт строком менше 10 діб розуміючи, що йому недоцільно призначати штраф з огляду на відсутність відповідного доходу чи з інших причин.

5. Є й інші зауваження і побажання теоретико-методологічного характеру.

У вступі варто згадати про таких дослідників як О. О. Дудоров та М. І. Хавронюк. Вони підготували відому працю з дослідження проблем відповідальності за домашнє насильство («Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України) / за ред. М. І. Хавронюка. К.: Ваіте, 2019. 288 с.»). Похвально що ви її опрацювали, однак не віднесли цих вчених до тих, хто розробляв окремі аспекти запобігання та протидії домашньому насильству. Це перша фундаментальна праця з моменту прийняття Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами».

Варто було б більше уваги приділити співвідношенню термінів «домашнє насильство» та «злочин, пов'язаний з домашнім насильством». Адже з цими термінами пов'язані відповідні кримінально-правові та

кримінально-процесуальні механізми запобігання та протидії різним проявам домашнього насильства. Чи потрібно, на вашу думку, визначити у КК дефініцію «кримінальне правопорушення, пов'язане з домашнім насильством», щоб сформувалася однозначна практика застосування відповідних положень КК?

На сторінці 140 ви серед ознак домашнього насильства як кримінального правопорушення щодо жінок вказуєте на те, що потерпілою є дружина або колишня дружина чи жінка, з якою винний перебуває або перебував у сімейних або близьких стосунках. Чи не здається вам, що у визначенні цієї ознаки краще було б вжити термін «винна особа», що є гендерно нейтральним, тобто дозволяє позначити як осіб чоловічої, так і жіночої статі. У більшості випадків кривдниками жінок є особи чоловічої статі, однак у певних випадках жертва і кривдник можуть бути жіночої статі.

На сторінці 140 ви зазначаєте, що «будь-яка осудна особа, враховуючи й злочинця, перш ніж вчинити певні дії, першочергово діє подумки. Перед вчиненням відповідного злочиння у свідомості особи формується в загальному уявлення про природу такого злочину, про способи його скоєння, створюється психологічне відношення до майбутнього злочиння, до злочинного результату у вигляді досягнення злочинної цілі. Усі ці процеси, які відображаються у свідомості особи, можна охарактеризувати як формування умислу [151, с. 295]. Особливу увагу варто приділити визначенню, запропонованого М. Алленом, відповідно до якого формування умислу – це свідомо-вольовий процес побудови особою майбутньої злочинної поведінки [152, с. 142]». На мою думку формування умислу під час домашнього насильства має місце не завжди. Як відомо в теорії кримінального права виділяють такі види умислу як заздалегідь обдуманий та раптовий. У певних випадках кривдник може вдарити жертву зненацька, навіть не думаючи ні про спосіб, ні про наслідки. У випадку раптового умислу, на мій погляд, правопорушник не обдумує свою майбутньому

поведінку. Наприклад, дитина зробила якусь шкоду, а один з батьків через секунду завдав удару, заподіявши тілесні ушкодження.

Потребує уточнення ваше твердження на сторінці 144 про те, що «основним критерієм розмежування адміністративного та кримінального правопорушення є суспільна небезпека, елементами якої є ступінь та кількісний фактор (повторність, рецидив правопорушення)». Якщо йдеться про домашнє насильство, то кримінальний делікт відрізняється від адміністративного формально також за наслідками: у ст. 126-1 КК – це «настання фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи», а у ст. 173-2 КУпАП – це «можливість завдання чи завдання шкоди фізичному або психічному здоров'ю потерпілого».

На цій же сторінці ви зазначаєте, що ст. 126-1 КК України потребує доповнення приміткою щодо визначення систематичності, під якою слід розуміти вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства, яке відбулось не менше двох разів в часі.

Насамперед викликає запитання, а хіба якесь насильство не має часового проміжку, тобто не відбувається в часі? Видається що термін «в часті» не несе смислового навантаження, або ж ваша позиція потребує уточнення. Окрім того, під час формулювання цієї дефініції варто було б врахувати положення постанови ВС від 21.12.2021 у справі № 236/2450/20 (провадження № 51-2306км21), з якою можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102342476>. У цій постанові зазначено, що обов'язковою ознакою кримінального правопорушення, передбаченого ст. 126-1 КК, є систематичність вчинення насильства, тобто повторюваність його епізодів протягом певного часу, з огляду на що будь-які попередні епізоди домашнього насильства входять до предмета доказування обвинувачення за ст. 126-1 КК. Якщо діяння є тотожними та були об'єднані єдиним умислом, не становлять двох окремих складів злочину, передбаченого ст. 126-1 КК, а є епізодами одного триваючого кримінального

правопорушення, нові епізоди такого насильства під час розслідування цього злочину не обов'язково вимагають внесення нового запису до ЄРДР

На сторінка 150-151 ви аналізуєте положення ст. 28 КПК України 1960 р., хоча посилаєтеся на КПК 2012 р.

Висловлені міркування у переважній більшості стосуються дискусійних питань, не впливають на належний науковий рівень дисертації, не піддають сумніву основні наукові результати, отримані здобувачем, і лише підтверджують складність і злободенність досліджуваної проблематики.

Медведська Вікторія Валеріївна є перспективною молодою дослідницею, яка проаналізувавши теоретичний, практичний і законодавчий матеріал, сформулювала на цій основі слушні висновки, які є помітним внеском у такі науки як адміністративне, кримінальне, кримінально-процесуальне право, історія держави та права, кримінологія тощо.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація *Медведської Вікторії Валеріївни* на тему: *«Правові засади захисту жінок від домашнього насильства»* за актуальністю, ступенем новизни представлених результатів, їх наукової обґрунтованості, повноти викладення в опублікованих наукових працях, рівнем виконання поставленого наукового завдання та володіння методологією наукової діяльності відповідає вимогам, які висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Рецензована робота відповідає галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами) і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи

про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), а її автор – *Медведська Вікторія Валеріївна* заслуговує на присудження *ступеня доктора філософії* з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:
завідувач наукової лабораторії
з проблем протидії злочинності
Національної академії внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор

Андрій ВОЗНЮК